

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken, September 9-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Olasz Ország.

A' *Diario Romano* a' Pápanak egy *Edictumát* adta-ki Aug. 17-dikén, melly szerint ott nem soká minden Reguláris Szerzetek vissza fognak állíttatni.

Irlandiai Püspök Doktor *Murray*'s egy velle lévő Pap, *Rómába* megérkezvén, mint az Anglus tudósítások erőssítik, ott igen jól fogadtattak. Pápa $\text{\textcircled{3}}$ Szentsége megparantsolta a' *Propaganda*' Elölülőjének, hogy a' nevezett Püspököknek és az *Irlandiai* Catholicusoknak kérelmeket haladékok nélkül vegye elő, 's terjeszse meghatározás végeit $\text{\textcircled{3}}$ Szentsége eleibe.

Már még akkor jelentetett, mikor *Ferdinandus* Spanyol Király a' *Nyomozó Széknek* visszaállíttatását kihirdetette, hogy annak rendtartásaiban bizonyos változások fognának történni. Most azt beszéllik, hogy ugyan ezen Spanyol Királyi Felség egy *Emlékeztető Írást* adatott legyen által a' Szent Atyának, melyben meghívja $\text{\textcircled{3}}$ Szentségét, hogy egy *Bulla* által a' *Nyomozó Széknek* íteleibeli rendtartásaira nézve adjon újabb regulákat-ki. Mindenek felett azt kívánja a' Király, hogy az az ügy nevezetű *Directorium*, melynek a' Sz. Domokos Szerzetbeli *Miklós* volt a' készítője, töröltsék-el. Továbbá, hogy a' Mahumedánusok, 'Sidók, 's egyéb Kiretlenek,

azon Catholicusok ellen, a' kik eretnekséggel vádoltataak, mint bizonyságok ne állíttathassanak elő; hogy valakinek felesége, gyermekei, atyafiúi, és tselédjei, mint első béarulók, ellene ne halgatassanak-meg; a' tortúra töröltsék-el; az eretnokség eránt való sem kitsiny sem nagy gyanú ne legyen, néminémű fundamentomós bizonyság nélkül, elégséges arra, hogy valaki elfogattassék; a' 'Sidók tartassanak keresztény dajkákat; a' processusok, az egyéb büntető hivataloknál fennálló processusokhoz tétetődjenek hasonlók-ká; a' megíteltetteknek jászágait ne szaljanak a' *Nyomozó Székre*, hanem atyafiaikra; ellemlen, hogy a' *Nyomozó Szék* a' Korona fizesse, 's a' többi. Azt erőssítik, hogy a' Pápa igen jól fogadta *Ferdinandus* Királynak ezen Emlékeztető Írását; 's az eránt *IV-dik Károly* Királlyal is tanátskozott.

Rómában Augustus 14-dik napjától fogva 23-dik napjáig minden napokon közönséges ügy nevezetű *Catechetizálások* (másoknak kifejezések szerint, Missionális Predikáziók) tartattattak a' közönséges pia-
tzokon, a' mellyeknek halgatására véghe-
tellen sokasággal gyülekezett össze a' nép-
mindenkor. Augustus 16-dikán Pápa $\text{\textcircled{3}}$ Szentsége maga is megjelent ezen Predi-
káziók közzül az egygyiken. Ezen ájtár-
)*

tatosság' napjain nem nyitattak-meg a' theátrumok.

A' Nápolyi Kommandirozó Generális *Ankonában* megszüntette Augustus 8-dikán a' közönséges tsendességnek megháborítói ellen Jun. 14-dik és 15-dik napjain felállított különös ítélőszéket, azt mondván kiadott hirdetésében, hogy akkor néhány nem nagy számú rossz gondolkodású embereknek megzaboláztatásokra szükséges volt ezen ítélőszéknek felállítása, hanem azolta csak éppen egy ember állított ezen ítélőszéknek elcibe, 's ez is olyan ember, a' ki 36-szor volt már crimínális processusba elegyedve, most pedig közönségesen hívogatta az embereket a' feltámadásra. Erre nézve nem tartatik szükségesnek, hogy a' még most is Nápolyi seregek által elfoglaltatva lévő három, úgy mint a' *Metaurói*, *Musonei*, és *Trotonói* Departamentumokban ez az ítélőszék továbbá is fennálljon.

S i c i l i a.

Ferdinandus ő Királyi Felsege a' Siciliai Proto-Notáriushoz, *Pape Petróhoz* *Valdinai* Hertzeghez egy Rendelést küldött, melynek ereje szerint ő Felsege, a' maga Titkostonátságának meghalgtása után egy új Parlamentomnak öszszegyűlését parantsolja, a' szerint, mint az 1812-dik esztendőbeli Constitutzióban meg határozott.

Az ezen Parlamentomnak öszszegyűlését illető Kerülő írásokban, melyek az Országnek minden fő tisztviselőihez elküldettek, egyebek között az is parantsolatik, hogy a' mint az előhozott Constitutziónak tzikkelyei tartják, semmi féle Királyi tisztviselők és a' Koronától függésben lévő semmi személyek magokat ezen képviselő személyeknek választásokba ne avasáák, 's a' többi.

Azon éneknek formájára, melly az Anglusoknál olly kedves, 's a' melly így kezdődik: *God save the King*, a' Senátus

rendelésére a' Palermoi Akadémia is egy ilyen nép - éneket készített a' maga Királya számára *Scanuti Genni* nevű híres Poéta által.

A' *Palermói* újságban ilyen tzikkely jött-ki: —,

„Mint hogy *Nápolyban* egy újságlevél egy Londoni levelet adott-ki, mellyben a' mondatik, hogy az *Orleáni* Hertzegnek (a' Siciliai Király vőjének) Londonba való menetele azért történt volna, hogy a' Szövetséges Hatalmasságoknál vegye munkába, hogy az ő apóssa *Ferdinandus* Siciliai Király Nápolynak elvesztéséért elégtételt kaphasson: erre nézve nekünk (ezek a' *Palermói* újság' szavai) hatalom adatott arra, hogy kihirdethessük, hogy az *Orleáni* Hertzeg' Londonba való útazásának célja telyességgel nem e' volt legyen. Egyéb eránt mi bizonyosokká tettünk a' felől, hogy a' feljebb tisztelt Hertzeg a' maga Londonban való tartózkodása alatt, a' maga Felseges Apóssának javát és jussait, az ő Felsege által a' múlt esztendőben Aprillis 24-dik napján kiadott Nyilatkozatás szerint (melynek a' volt a' foglalattya, hogy ő Siciliai Királyi Felsege, Nápolyrol még eddig telyességgel le nem mondott), a' Felseges Szövetséges Hatalmassagok előtt, a' maga pártfogása által elősegelleni, iparkodott.

Orosz Birodalom.

Az *Azovi* tenger mellett lévő *Tagaurockból* igen nevezetes természeti ritkaságról emlékekeztek a' Julius 1-ső napján indúlt levelek: — T. i. Máj. 22-dikén déltán igen szép tiszta és tsendes idő lévén, a' partrol valami 200 ölnyre a' tengerben felette nagy és rettenetes zúgás hallatván, a' tenger' feneké egész a' víznek színéig felemelkedni láttzott, a' lángok, ágyúdgéshez hasonlító mormolással, és fellegekhez hasonlító vastag fekete gőzzel, tekergőztek felfelé, 's egész föld- és kő-massák hanyatttattak-ki irtóztatósággal. — Az

első fertály óra alatt 10 versbeli e'féle ki-rohanások történtek, a' mellyek legrette-netesebbek voltak, az azután következők ritkábban következtek egymás után, nem is voltak ilyen kéimenyek. Az éjtzakának lekövetkezéséig tartott a' dolog. Valami különös de nem lüdüsköves szag, valami 10. *Verste* távolságra hatott-ki (hét *Verste* teszi egy mérföldet). A' durrogást is ugyan ennyi távolságra lehetett hallani, valami földrengést is lehetett érezni, 's ez is valamely siketzúggással volt ö-zsze köt-tetve. Miud ezek után egy sziget mutat-ta-meg magát a' vízben néhány forrásokkal, a' mellyek valamely hig sárt hany-tak-ki, a' melly lassanlassan megkeménye-dett. Junius 1-ső napján próbálgatni kez-dették az új szigetnek megvizsgálását: de tsak egy oldala felől lehetett a' középfig jutni, más felől sohol nem lehetett hozzá férni valami ragadós vagy sükeres sár mi-att, a' melly 5 ölyyre vette körül a' szigetet. A' sziget' hosszúsága napnyúgot-rol keletre, a' sárkarimát is oda számlálván, teszi 70 *Arschiut* (3 *Arschiut* számlálván egy öltre); magossága a' víz' színe felett másfél ölyji. Az egész felső színet (felületét), va-lami köves és fejeeres massa teszi.

Svédzia és Norvégia.

A' Svédzia Koronaörökös, mikor az ő seregeivel *Norvégiába* befelé kezdett nyo-mulni, t. i. Aug. 5-dikén ilyen proklamá-tziót bocsátott volt a' Norvégiai seregek-hez: —

„*Norvégiának Katonái!* Annak a' hadakozásnak, mellyet ti Svédzia ellen vi-seltek, senimi célja, semmi törvényes igazsága nintsen. Olyan ügynek oltalma-zásáért ontjátok-ki véretek, a' melly méltatlan hozátok, a' melly egy igazságos és bátor népet egy olyan hadakozás' irtóza-tóságainak teszi-ki, a' melly egyszer-smiud, egy idegen Hatalmasság ellen is, tulajdon hazátokfiai ellen is intéztetve van, —

„*Katonák!* egy olyan ember intézi ezen szókat hozzátok, a' ki a' hadi tudományban és szabadság' princípumaiban neveltetett-fel. Oly esküvésre vetek ke-tsegtetés által réa benneteket, a' melly éppen úgy intéztetve van előbbeni Királ-lyotok ellen is, mint az ellen, a' ki most lett Királlyotokká. Mit kétségekedtek ka-tonák! Tsak *XIII-dik Károly* Királynak 's az ő utánna következő örökösének van az a' jussok, hogy *Norvégián* azon törvé-nyek szerént országoljanak, mellyeket a' nép maga határoz-meg. Jöjjetek tehát hoz-zánk! Jól fogtok fogadtatni. Svédziának katonája nem jött hozzátok úgy, mint el-lenség. Ő szereti és betsúli a' *Norman-nusokat*. Ő boldogságot kíván a' régi *Nor-végiának*, 's az ő legeggyenesebb leg jobb kívánsága a' lehet, hogy ezen ország tsak-tólja öszve magát a' régi Svédziával. Tsak a' köztetek találató idegeneknek van el-lenkező célzások, a' kik azt a' hűséget, melyre ti magatokat a' ti előbbeni Királ-lyotoknak elajánlottátok, lábaik alá tapod-ván, hitszegőkké tesznek benneteket azért, hogy megakadályoztathassák azt, hogy azo-kat a' feltételeket telyessítsétek, mellyek-re magát a' ti előbbeni Monarchátok a' ti nevetekben lekötölte. A' Király az én Uram, azt parantsolja nékem, hogy az ő erántatok való akarattyát adjam tudtotokra. Hasonlítottok öszsze azt a' ti jelenlévő ál-lapototokkal; meg fogjátok látni belőlle az ő Felsége' erántatok való atyai gondosko-dását: — 1.) Minden Norvégiai Generális, és különbség nélkül minden tiszt, a' ki ma-gát az ő törvényes Királyának, *XIII-dik Károly Svédzia és Norvégia* Királyának alája adja, rangját, szolgálatját, 's az az-zal járó fizetést holta' napjáig megtartja. Az, a' ki a' szolgálatban 30 esztendőt töltött, azon kívül még fél fizetést kap pen-zió nevezet alatt. — 2.) Minden közem-berek és altisztek, valamint a' reguláris úgy a' nemzeti seregektől is, haza bocsát-

tatnak gazdasági foglalatosságaiknak folytatására, és semmi féle katonai vagy polgári előjárók meg nem tartóztathatják őket a zászlóknál, Felső ellen való bűntétel nélkül. — 3.) Minden tisztnek és katonának, a' ki a' szolgálatban meg akar maradni, jussa lesz arra, hogy ezen elbocsátás után, arra vissza térjen. A' szolgálat' ideje 4 esztendő; a' ki szolgálatot vállal, 10 tallér foglaltó pénzt kap. — 4.) Minden tisztnek és közkatonának jussa van 20 esztendői szolgálat után a' penzióhoz, melyet a' Király és a' nemzet határoznak meg, 's a' Státus fizet. — 5.) A' ki a' 25 esztendőt elérte, nem köteles hadi szolgálatra, mind addig, míg a' Király más határozást nem teszén.

B é t s.

A' Felsőges Udvar, 's az ehez megkülönböztetett hűséggel viseltető közönséget, gyászba öltöztette tegnap az a' szomorú hír, hogy *Karolina* Siciliali Királynét a' *Hetzendorfi* kastélyban, a' hol ezen nyáron lakott, tegnap, úgymint 8-dikra viradó éjjel, a' guta megütvén, ő Felsőge a' jobb életre általköltözött légyen.

Mint a' Nagy *Mária Theresiának* égygyetlenégygy életben lévő leánya, örökös volt ő a' maga Felsőges Anyja' ditséretre méstó tulajdonságainak: de nem volt néki a' végzéstől az is megengedtetve, hogy mint ez, olyan tsendességben, olly szerentsé- sen, és ditsősségesen halhasson meg. Rég óta küszködven a' külömbkülömb kedvetlen viszontagságokkal, 's férjétől és familiájának egy részétől meg válva, gyermekségének idejébéli lakhelyére, 's a' maga anyjának ditsősségesen uralkodó familiája' kebelébe vissza jött vala, hogy itt magát a' sok szenvedésektől, mellyeken által

esett, kinyűgódja. De tsak kevés ideig élhetett ezen világi boldogsággal is. Jobb sorsot rendelt néki az Isteni Gondviselés az örökké tartó és megháboríthatatlan tsendességnek helytén. Született az 1752-dik esztendőben Augustusnak 13-dik napján, és így 62-dik esztendejét érte el életének. Elmátkásított Bétben *Prokurátor* által 1768-ban Áprilisenek 7-dik napján; férjével való összekelése véghez ment még azon esztendőben Májusnak 12-dik napján Carsetában.

Ő Cs. K. Felsőge az ezen Felsőges halottért való Udvari gyásznak elkezdődését a' folyó September 10 dik napjára határozta. A' vastag gyász 3, a' fél gyász is annyi hetekig tart. A' közönséges tisztelettel való temetés is 10-dikben megyen véghez. A' Vigiliák 11-dikben estvéli 5, az Exequiák pedig 12-dikben dél előtt 11 óraker tartatnak a' Cs. K. Udvari templomban. — A' temetés és Vigiliák' napjain nem lesznek játékok a' két Udvari theáromokon.

A' Prussus Király némelly, *Berlini* tudósítások szerént a' folyó September' elején Szeziába jöeni, 's onnét 25-dikre, *Bétbe* megérkezni szándékszott.

A' Párisi újsóglevelekben így szóllanak a' *Madridbol* Augustus 16-dikán indult tudósítások: —

„Fegyveres emberek és a' kikkél hamis passusok is találtnak, a' *Salamankai* vidékeken erőszakoskodásokat tesznek: melyre nézve minden jó indulatú polgárokat megintett az Országlószék, hogy ezekre az emberekre nagyon vigyázzanak.

Sept. 7-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 246 1/5 forintot Váltószedulában.